СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 85. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 1-го травня 1946. No. 85. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, May 1, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЕРЕГОНИ У ВИКОРІНЮВАННЮ КОМУНІСТІВ З РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ

Предсідник Американської Федерації Праці Вилйем Ґрін заявив на конвенції юнії текстильних робітників у Вашингтоні, що Американська Федерація Праці пічне організацію своїх юній у південних стейтах, щоб показати, як виглядає поширювання американізму при помочи юній А. Ф. П. у протиставленню до комунізму, поширюваного Конґресом Промислових Організацій — СІО. Ґрін сказав, що будучі члени юній будуть мати вибір: або вступати до юній з американською ідеєю, або до юній, контрольовання чужою силою. У дальшій своїй промові Ґрін таврував організацію СІО за її потурання таким комуністичним провідникам, як Бриджеси, Корани, Флаксери, Елінор-Нілсони, які диктують юніям СІО.

Водночас деякі головні урядники СІО у Вашингтоні оприлюднили змагання вичистити свою організацію із комуністичних впливів. Головно з нагоди кампанії за юніозування робітників у південних стейтах вони пропонують виключити від такої праці кожного, хто мав в минувшині якінебудь звязки з комуністами. Головну кампанію проти комуністичних затій має перевести президент СІО Филип Морей на конвенції юнії сталевих робітників, яка відбудеться в Атлентик Ситі 14 травня. Морей є в цій юнії предсідником і він предложить на конвенції повну програму, як здавити комуністичну гидру в своїй юнії, а потім і в інших юніях СІО.

УРЯД ЗВЕРТАЄ 260 ФАБРИК МЯСНИМ ПРОДУЦЕНТАМ.

Федеральний уряд зрезиґнував із дальшої адміністрації фабрик мясної продукції і віддав ці фабрики їхнім власникам. Таких фабрик є кругло 260, а їх власниками є „Велика Пятка", тобто Армур, Свифт, Вилсон,, Кюдаґі і Морел. Фабрики цих підприємств були заняті урядом вчасі страйку робітників від 26 січня з цією метою, щоб приспішити наладнання страйку і облекшити поворот робітників до праці.

ПІДНЯЛИ НАНОВО ПЕРЕГОВОРИ У ВУГІЛЛЯНІМ СТРАЙКУ.

Безпосередні переговори між предсідником майнерської юнії Джаном Л. Луїсом і власниками копалень мягкого вугілля піднято наново у Вашингтоні, тимразом, як кажуть, уже „з дійсною метою" наладнати страйк углекопів, який ввійшов у другий місяць. Секретар праці Луїс Швеленбак ще не може проголосити якогось поступу в переговорах, але вже є наставлений федеральний посередних для переговорів між обома сторонами на випадок, як би вони не могли дійти до повної згоди. Серед конґресменів появився рух, щоб труднощі в переговорах приписати Луїсови і в цій цілі один із конґресменів хоче в конґресі зясувати положення в ділянці праці при мягкім вугіллю.

НАПИРАЮТЬ НА ЗАТРИМАННЯ ЦІН.

Представники робітничих, ветеранських і суспільних організацій надсилають до конґресу численні зазиви, щоб конґрес відновив акцію за контролю цін, інакше може прийти до інфляції. Президент Американської Федерації Праці Вилйем Ґрін складав свідоцтво перед Банковою Комісією сенату і домагався рішучого відкинення поправок до закону про контролю цін, яку поробила палата репрезентантів. Таксамо і представник ветеранів Чат Патерсон заявив, що найсильнішою зброєю ветеранів проти інфляції є контроля цін. Крім них ставали до переслухання представники університетських товариств, як студентів, так і професорів.

ФОРД ЗА ПРИЯЗНЬ МІЖ РОБІТНИКАМИ І ПІДПРИЄМЦЯМИ.

Віцепрезидент Форд Моторс Компані Джан С. Бурґас виголосив на обіді Торговельного Товариства в Шікаґу погляд, що „промисловий мир не може бути заведений дорогою законодавствая, а треба завести людяні відносини між робітниками й господарями. Лише деколи потрібно нам суддів від уряду, а зрештою ми самі повинні довести до приязни між інтересованими людьми".

МІЖНАРОДНИЙ ПАРК НА ЧЕСТЬ РУЗВЕЛТА.

Прийшло до порозуміння між американською і канадійською спеціяльною комісією, щоб з днем 20 травня розпочати спільні старання для заложення міжнародного парку в часть президента Френклина Делано Рузвелта. Цим парком мав би стати теперішній парк в околиці Мосту Тисячі Островів на ріці св. Лаврентія, на границі між Злученими Державами й Канадою.

Світ на роздорожу, Америка перед найбільшою добою в історії—каже президент

Президент Труман приняв на розмові 300 вашингтонських духовників, які прийшли скласти йому побажання. При цій нагоді сказав їм про деякі свої клопоти. Він висловився, що наш край „має багато клопотів тому, що є такі самолюби, які думають лише про свій добробут і тому доводять край до клопотів". Згадуючи про інші справи, президент сказав, що він потребує молитви духовників і „ніхто інший не потребує їх стільки", що він самий. — „Світ" — говорив президент Труман — „находиться тепер на роздорожу. Одно з двох: нас жде найбільша доба в історії, або ми стоїмо перед найбільшою руїною таких речей, які ми маємо сьогодні". Дальше сказав президент, що Америка вийшла з війни як провідна нація, одначе треба побоюватися, чи ця нація не затратила почуття своєї відповідальности після перемоги над Японією. „Бог придумав для нас таку відповідальність ще перед 25—30 літами, але ми тоді втікли від неї. Та тепер уже не вдасться нам від неї втечи" — твердив президент.

ГАЙЛІ СЕЛАСІ ПРИСИЛАЄ СВОГО ПОСЛА ДО АМЕРИКИ.

Рас Імру, етіопський ґенерал, який провів сім літ в італійській неволі, заки Аліянти увільнили Етіопію з італійської окупації, приїхав до Злучених Держав із своєю жінкою і двома дочками як посол в імени етіопського цісаря, Гайлі Селасія. Рас Імру є кузином цісаря. Він каже, що його край вже приходить до себе після війни, а тепер навіть готов дати 100,000 бушлів збіжжа для допомогової акції, веденоїУНРРА. — Кораблем Вульканія, на котрім виїхало етіопське посольство, приїхали теж зайцем два европейці: один з Росії ,а один з Югославії, прихильники Драджі Михайловіча. Коли капітан приловив їх і запитав, чому вони не хочуть їхати до рідного краю, то росіянин вказав рукою на горло, на знак, що там ріжуть, а югослав потвердив це, коли його спитали, чому не йде до Югославії.

ПАНІ БУТ ЛУС ПРОТИ БОЛЬШЕВИЧЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЦЕРКОВ.

Конґресменка Клер Бут Лус брала участь в обіді колишніх студентів університету Норт Дем, що відбувся в готелю Билтмор в Ню Йорку. Вона наталврувала відвідини висланців Совєтської Православної Церкви до Америки і зазначила, що це „вітверте поломання права гостинности", коли ці післанці намагаються піддати американські православні церкви під диктатуру Москви тим більше, що між ними є 340 церков карпатського походження.

Осуджено морально режім ґен. Франка і встановлено комісію для розсліду, чи він є загрозою для міжнародного миру

Десять членів Ради Забезспеки Обєднаних Держав ухвалили одноголосно резолюцію, в якій дали вираз моральному осудови режіму ґен. Франка в Еспанії, а рівночасно поручили підкомітетови Ради розслідити і до 31. травня донести, чи діяльність цього уряду спричинює міжнародні тертя і є загрозою для миру в світі. Отсей субкомітет складається ц пятьох членів як представників таких держав: Австралія, Бразилія, Китай, Франція і Польща. „Три Потуги", себто Злучені Держави, Велика Британія та Совєтський Союз, свідомо здержались від участи в праці цього субкомітету. Совєтський делеґат, А. Ґромико, не брав участи в голосованню і тим допоміг, щоб воно було одноголосне. Він був проти вибирання субкомітету і розсліджування, кажучи, що справа ясна. Теж є він тої думки, що він міг заветувати резолюцію. Щодо цього останнього не є згідні з ним інші, зокрема представники Злучених Держав і Британії.

БРИТАНІЯ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛЬОНІЙ В АФРИЦІ.

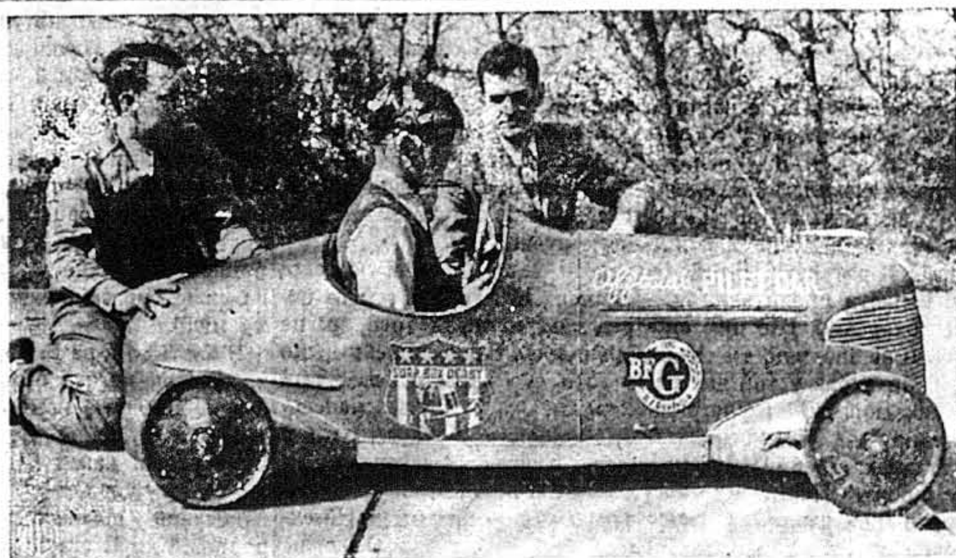
Наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг зістали заскочені ще одною несподіваною пропозицією. Ото Ернст Бевин, британський міністер закордонних справ, запропонував, щоби визнати негайно незалежною Лібію, бувшу італійську кольонію в Африці, і то включно з Триполітанією і Киринеїкою. Пропозиція вдаряє головно в Совєти, що хочуть адмініструвати Триполітанією, але зате зискує Арабську Лігу, що є проти совєтського домагання, як і тросту, який запропоновано збоку Злучених Держав. Гаряча дебата, що виринула спиводу цеї пропозиції, тривала пять годин.

АРАБИ ПРОТИ СОВЄТСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТРИПОЛІТАНІЇ.

Абдуль Раман Азам, ґенеральний секретар Арабської Ліги, заявив у Каїро, що цілий арабський світ підійме зброю, якщоб якась сила хотіла стати адміністратором Триполітанії. Це ясне, що погроза звернена проти Совєтів. Італія втратила право до цього краю, казав секретар, а Британія зріклася своїх прав. Трета сила, що зголошувалаб якісь права, руководилась би, казав він, тільки еґоїзмом.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ГОЛОВОЮ КОМІСІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

В Гонтер Каледж в Ню Йорку відбулися перші наради Комісії Людських Прав, яка є складовою частиною Економічної й Соціяльної Ради Обєднаних Держав. На тій сесії вибрано одноголосно паню Елеанор Рузвелт головою Комісії. Пані Рузвелт запитала, якою мовою краще вести наради, англійською чи французькою, питаючи плинною французькою мовою. Присутні заявились за англійську мову, але впродовж нарад говорено обидвома мовами, які визнані як мови офіційні.

ВИПРОБОВУЮТЬ ҐУМОВІ КОЛЕСА. ЦЯ картина знята в Акрон, Огайо, де виробляють ґумові колеса. Перед нами безмоторовий автомобіль-карлик, що його приготовляють до перегонів, випробовуючи ґумові колеса. Іде про те, щоби випродукувати такі колеса, щоби давали найменший спротив, а рівночасно повну забеспеку.

БИРНС ЗАПРОПОНУВАВ ЧОТИРЬОМ ПОТУГАМ 25-ЛІТНИЙ СОЮЗ

Секретар стейту, Джеймс Ф. Бирнс, заскочив паризьку конференцію міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг великою несподіванкою: Запропонував від імени Злучених Держав 25-літний союз отих потуг для вдержання Німеччини обеззброєною. Подібний союз був би теж для тої самої цілі і в справі Японії. Бирнс підніс цю справу в тому розумінню, щоби вона була поставлена у програму нарад, що саме ведуться у Парижі. Він заявив, що це є відповідь на побоювання Европи, що Злучені Держави готові знов вицофатись з міжнародної арени в подібний спосіб, як це сталось по першій світовій війні. Тим разом, підкреслив Бирнс, так не буде, а запропонований союз є доказом, що Злучені Держави готові перебрати зобовязання супроти повоєнного світа. Бирнс пропонував, щоби справу цього союзу розбірати разом з справою кордонів нової Німеччини.

ЗАГАЛЬНЕ ЗДИВОВАННЯ.

Американські кореспонденти, бажаючи передати перші враження, що їх викликало предложення секретаря стейту Бирнса в справі 25-літнього союзу Чотирьох Потуг, пишуть, що ентузіязму не було видно, а радше було здивовання.

ЦІЛИ СОЮЗУ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ.

Запропонований від імени Злучених Держав 25-літний союз Чотирьох Потуг мав би на ціли вдержувати в першу чергу сильну контролю над Німеччиною з цього боку, щоб вона ніяк не стала знов загрозою міжнародного мира. Отже контрольованоб не тільки те, що моглоб відроджувати її військову потугу, чи підготовляти тайне зброєння, але теж і таку продукцію, що моглаб пособляти воєнній підготовці. Це відносилосяб теж і до наукових дослідів над такими ділянками, що злучені з дослідами над атомовою енерґією чи радаром. Подібна контроля булаб теж і над Японією.

ЯКЕ БУДЕ СТАНОВИЩЕ СОВЄТІВ?

Вячеслав Молотов, совєтський міністер закордоних справ, як виглядає, не дуже захоплений американською пропозицією в справі 25-літнього союзу Чотирьох Потуг. Він є проти цього, щоби ту справу ставити на порядок нарад. Каже, що це є пляни будучини, а Совети зацікавлені теперішністю, себто тим, що тепер робиться у справі роззброєння Німеччини. Це ясне, як звідомляють, що Молотов буде остаточну відповідь протягати так довго, поки не дістане інструкцій з Москви. Наразі Молотов домагається, щоби був назначений підкомітет, що розглянув би теперішнє розброєння Німеччини.

ЩО СКАЖЕ СТАЛІН?

З американського боку твердять, що Сталін мав свого часу висказатися за такий союз, який запропоновано збоку Злучених Держав. Тимчасом інші пригадують, що Сталін заявив в одній з промов, а то 6. листопаду 1942 року, що розброєння Німеччини є неможливе й не пожадане. Знов Молотов вважає цю справу чисто европейською, яка Злучені Держави не повинна обходити.

ЯК ТОЛКУЮТЬ СОБІ СОЮЗ У ВАШИНҐТОНІ?

В столиці краю думають, що пропозиція секретара стейту в справі союзу Чотирьох Потуг є найвідважнішим, американським дипльоматичним кроком на міжнародній арені, який колинебудь був. Усе це прослідкувано довгими місяцями і тайно підготовлювано в такий спосіб, що є запевнення збоку провідників обидвох головних партій, що не буде поважнішого спротиву проти цеї пропозиції в сенаті. Головна ціль пропозиції та, щоби виявити наглядно Советам, що вони не мають чого й кого боятись. А саме страх Совєтів брано під найбільшу увагу тому, що Росія була нападена двічі впродовж одного століття збоку Німеччини, а теж і Японії. Тепер, як кажуть, що буде нагода переконатись, які саме Совєти мають заміри на міжнародному полі й чи хочуть дійсно співпрацювати разом з іншими державами. Ця пропозиція є теж відповіддю тим, що домагались, щоби Злучені Держави взяли в свої руки провід у світі.

ОСУБКА ПРО „ПОЛЬСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ".

Станислав Міколайчик, провідник в т. зв. уряді національної єдности, відмовився від вияву урядови вотуму довіря збоку тих пять польських партій, що зарепрезентовані в Польській Національній Раді. Закидає урядови терор в краю, зокрема звернений проти його партії. Премієр Едвард Осубка-Моравскі виправдував це тим, що члени партії Міколайчика „підтримують терористів", що діють в Польщі „як аґенти реакції й чужих чинників". Осубка заявив далі, що вже видано сотки присудів смерти на тих „польських і українських терористів".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕ ВИ, Я І ТИ? ЧИ ПРИ ПРАЦІ Й ЖЕРТВІ?

Уже така наша природа, що людина не дуже любить, щоб їй щось нагадувати, чого вона не сповняє. А вже найгірше, як береться один одного навчати, чи один одному дорікати. Зате приймаємо з вдоволенням, як нас хвалять, чи дають нам признання за патріотизм, жертвенність чи інші чесноти, хоч самі знаємо, що не робимо нічо інше, а тільки сповняємо наші примітивні обовязки.

Чому це так? Чому в нас так часто хвалять уже за сповнювання примітивних обовязків, за звичайну жертву? І чому таке люди приймають як зовсім природне?

Нам здається, що просто тому, що в нас є ще й тепер не багато таких людей, що мають справжнє розуміння цього, що це означає бути членом чи членкою якоїсь свідомої й ідейної суспільности. Що більше: Отся характеристика відноситься надиво у більшій мірі до нового, тут родженого й вихованого покоління, ніж до старого. Здавалось би, що покоління, що виросло на вільній американській землі й добуло відносно високу освіту, повинно би бути в нашому народньому життю прикладом громадянських чеснот і жертвенности на релігійні, гуманітарні, ідейні цілі. Та що так не є, це всі ми добре знаємо, включно з тим молодим поколінням, що дійсно працює і жертвує. До цього ще пояснимо, що маємо тут на думці головно ту „молодь", що вже давно перейшла 30 років . . .

Так, у нашому суспільстві є великі недомагання. Ті недомагання є назагал у кожного й кожної з нас. У вас, в тебе, в мене . . . Це мусимо собі сказати в очі ясно, отверто, щиро й мужньо. Правда, кожний і кожна з нас буде мати на те чи інше недомагання повно вияснень, а радше викрутів, коли іде про її власне недомагання, а зате дуже мало або ніяких виправдань, коли буде мова про інших, про провід, а то й про ціле суспільство. Та це не доведе до цілі, бо нам не треба виправдань, але праці й жертв. Великої й спільної праці та великих і постійних жертв. А в тій праці й в тій жертвенности ми ще не вийшли з примітиву, як брати під увагу, що розреклямовуємо себе не тільки на наших вічах і святах, але й серед американців, що ми з роду славного, геройського, високо культурного, гуманного. На такі гарні прикмети, якщо й ми їх собі присвоюємо, треба нам собі заслужити, а не тільки жити тим, що наші славні батьки мали!

Наша сила — в наших чеснотах. Це є одинока наша зброя. Як ми її викинемо з рук, чи дамо їй заржавіти, ми беслідно пропали як цінна етнічна група в Америці. І пропали ми теж як ті, що ще можемо відіграти велику і почесну ролю у допомозі стати Україні вільною і демократичною країною. Та нашого занепаду не бажаємо собі ні ви, ні ти, ні я. Тому всі ми: До обєднаної праці й жертв!

Спроби большевичення церкви в Америці

Виходять на яв щораз нові совєтські спроби збольшевичити ціле суспільне життя в Америці. Та найзамітніше, що це включає й релігійну ділянку. Місія спеціяльного посла московського патріярха, архиєпископа Алексія, який близько півроку пробував спонукати Російську Православну Церкву в Америці до сліпого послуху московському патріярхови, не увінчалася зразу повним успіхом, та проте він полишив за собою сліди, які вказують, що його аґітація не лишилася даремною. Нюйорська православна російська катедра при 99 вулиці, хоч довший час опиралася большевицькій силі, остаточно піддалася Москві, а за нею пішли деякі інші словянські православні церкви.

Про різнородні американські протестантські секти пишуть не одно, що вони нераз вислугуються без розбору большевицькій ідеї, як це недавно твердив сенатор С. Доґлес Бок з Делевар. У своїй промові виголошеній в сенаті 12. квітня сен. Бок покликався на статтю Мервина К. Гарта, президента Краєвої Економічної Ради, в якій він виказує, що „Америка залишає свою ролю", тобто свій моральний, політичний і суспільний провід. Гарт доходить до таких висловів у своїй статті: „Америка находиться тепер у процесі залишити християнство. Особливо протестантські церкви потерпіли від підіздової боротьби цих людей, які на місце історичного християнства вводять марксизм. Велику частину відповідальности за занехання християнства треба приписати Федеральній Раді Християнських Церков в Америці... Хто не є якслід про це поінформаваний, той не підозріває цього, а хто поінформований не хоче цього виявити, бо як хто лише підійме голс, на такого посипляться напасти, що він нападає на церкву. Саме ізза такої стратеґічної недоторканости Федеральна Рада Церков є найбільше придатною для комуністів"...

Коли ми згадуємо про оці вияви сенатора в справі протестантських церков, то це не значить, що робимо вже тим церквам закид. Ми робимо це головно тому, що українські большевики нераз наводять голоси протестантських духовників проти інших церков, головно проти Католицької Церкви, ніби з цею ціллю, щоби виказати, що це є лише боротьба одної церкви проти іншої, а нічо більше. Зате саму ціль, для якої такі замітки большевицькі ґазети поміщують, вони дбайливо закривають. А це тому, бож як каже згаданий сенатор, ніякий загарбник не стане вітверто перед народом і не скаже: „Я заберу ваші вольности!". Зате є, каже сенатор, давно випробованою практикою підступних диктаторів кликати: „Не йдіть за тими, що то обіцюють вам труди, самодисципліну та працю. Я вам обіцюю вигоди, легке життя і достатки". А коли такий диктатор знищить те, що називається прилюдною мораллю, тоді легко приходиться йому заложити ярмо на шию народу, який спочатку нічо не підозрівав.

Оце й причина, чому большевики починають від підкопування одної церкви, а коли вже захитають одну церковну групу, тоді підступають до наступної. Саме тепер приступили вони вже до розбивання і Католицької Церкви як найсильніше здисциплінованої релігійної організації. Ось в комуністичнім місячнику „Політикал аферс" за квітень поміщена стаття В. Дж. Джерома під заголовком „Війна Ватикану проти миру". В цій статті автор виразно пише, що большевики осягнуть свою ціль тоді, коли „злучать боротьбу проти політики Ватикану із загальною боротьбою проти фашизму, реакції й імперіялізму і коли найдуть спосіб притягнути до цієї боротьби католицькі маси". Після такого вислову Джером іде ще далі й пише вітверто: „Як марксисти, мусимо все тямити, щоби найти способи злучитися з католицькими масами... на те, щоб їх зєднати для боротьби проти ієрархії...".

Згадуючи про це, пригадуємо, що такими самими способами починали колись большевики боротьбу серед українських мас, щоб їх кинути проти українських провідників, а особливо проти українського духовенства. Коли це їм не вдалося, тоді вони повели без розбору боротьбу проти всього українського народу. Зрештою це факти загально знані.

Що кремлінські стратеґіки не залишили й Української Церкви в Америці в спокою, про це ми знаємо з їхніх заходів, щоби при помочі деяких священиків захопити хоч одну галузь Української Православної Церкви. Тепер посунулися ще дальше і уживають протестантського автора Кенета Леслія, редактора часопису „Протестант" на розєднання українського католицького духовенства. Передрук цієї статті помістив зараз український орган пятої колюмни. Згадуючи за те, хочемо звернути увагу нашому громадянству, якими дорогами іде тепер большевицька аґітація, що пробує потрясти ще й церковним нашим загалом і так поширяти будувати большевицьку духову неволю ще й над цілою Українською Церквою в Америці.

До слідження і відбивання таких большевицьких затій покликані всі американці українського роду. Це є плян воюючої большевії, щоб розвинути до великих розмірів силу своєї пятої колюмни в Америці на те, щоб у відповіднім часі бути готовим проголосити большевицьку тиранію у всіх ділянках американського життя.

Микола Чубатий.

Третий Конґрес Американських Українців

Вже тільки один місяць відділяє нас від події, що знов маркувати буде один період в житті американських українців — це їх Третий Конґрес в часі теперішної світової заверухи. Третий Конґрес, що скликаний на 31. травня та 1. червня б. р. може з усіх їх найважніший, бо наложить на американських українців найважчу відповідальність перед народом наших батьків та перед історією.

Третий Конґрес американських українців скликається не на це, щоби щось нове творити, а на те, щоби працю, розпочату другим і обновленим конгресом американських українців, сконтролювати та поставити перед очі заокеанських українців всі обовязки, які на них спали в звязку з теперішним лихоліттям української землі.

Які це завдання, кожен свідомий та сумлінний громадянин сам зрозуміє, коли тільки хоч трохи застановиться над положенням американських українців та над положенням рідного українського народу в Европі. Бо війна покінчилася та справа українського народу найшлася в ще більше критичній фазі. Глядячи на неї під кутом десяток літ, а то й століть, справа визволення українського народу пішла знов сильним скоком наперед, хоч Сталін бажав з неї зробити нутрішну справу Росії, справу, яку він тільки буде реґулювати, включно з господарським, культурним, релігійним, чи взагалі з цілим загальнонаціональним життям уркаїнського народу. Так гадав Сталін завойовуючи ще й Західну та Карпатську Україну. Та чи так сталося?

Наділі всупереч його волі українська справа стала ще більше міжнародною, ніж вона була нею перед тим. Винесли її поза межі Совєтів геройські діла Української Повстанчої Армії. Поза українське подвіря винесли її сотні тисяч українських скитальців. І чим більше Совєти настоюють на видачу їм того українського активу, тимбільше світ розбирає сам справу України. Від часів Івана Мазепи та його гетьмана наслідника П. Орлика, ніколи українська справа не була так популярною у світі, як саме тепер, дарма, що видається, що про неї так мало пишуть. Тому ліквідація війни накладає на українсько-американське громадянство обовязок зробити все, що в нашій силі, щоби подати політичну поміч українському народови в Европі.

Перед конгресом американських українців стоїть теж справа ратування сотень тисяч українських скитальців та поміч в їх розселенню на постійне. Річ природна, що роля американських українців в цій справі може бути тільки помічна, бо сама та справа це такий великанський тягар, що є понад сили кількох соток тисяч українських еміґрантів за морем.

Перед Третим Конґресом стоїть ще одна справа а це справа ратування української культури опертої на нашій національній традиції. На нас накладає сучасне положення українського народу обовязок зберегти нескапареного Совєтами українського національного духа, здобутки духові наших предків та сучасних жиючих творців української науки, письменства та мистецтва. Це національне сокровище на час панування червоної московської деспотії над Україною, мусить найти хоч на короткий час захорону та можливости дальшого розвою хочби в обмежених розмірах.

Це все вимагає залізної солідарности америкасньких українців. Таке положення вимагає створення одного фронту всіх українців, що опинилися поза Совєтами. Війна скінчилася, покінчилися воєнні обмеження і час зачати думати про створення Всесвітного Союзу Українців, нині народу скитальців.

Третий Конґрес Американських Українців репрезентувати буде весь американсько-український актив, що стоїть поза комуністичним ренеґатством. Коли станемо на одиноко правильнім становищі, що комуністи зраджують український нарід в найбільше люту для нього годину в користь Москви та як квіслінґи найшлися поза межами української громади, то Третий Конґрес репрезентуватиме весь актив американських українців. В третім Конґресі візьме участь все, що ще є поміж американськими українцями творче та продуктивне. Так теж побудована репрезентація конґресу. Не буде там представників ніяких партій, бо старі краєві партії стали вже на европейськім терені пережитком, а на американськім ґрунті репрезентації старих краєвих партій булиб прямо нісенітницею. Практика життя показує, що недобитки-лідери давних партій серед американських українців наділі нині не репрезентують ніякого гурту зорґанізованого громадянства крім себе самих. Практика Першого Конґресу американських українців наказує для добра рідного народу втинати поли та втікати від того партійництва. Коли-ж мова, наприклад, про церковні громади серед американських українців та церковні орґанізації, то це справді клітини, що гуртують біля себе подавляючу більшість американсько - українського громадянства. Одначе хто здорово дивиться на релігійне розбиття та на релігійні суперечки серед багатьох американських українців, той признасть слушність, що церкви не могли стати основою орґанізації Третого Конґресу, тимбільше, що більшість самих церков того собі не бажає.

Третий Конґрес Американських Українців є отже опертий на громадах як коаліції місцевих товариств. Там де є центральні комітети місцевих орґанізацій, там вони найкраще і по найбільше демократичному зможуть зарепрезентувати свою громаду. Де такого центрального комітету немає, там поодинокі товариства прямо репрезентувати будуть свою громаду. Цей спосіб структури конґресу показався досі найбільше доцільний. Поперше є це спосіб орґанізації Конґресу на сто відсотків демократичний, бо кожна установа, яка визнає ідеольоґічні заложення американських українських українців, може взяти участь в конґресі. Для нікого двері не є замкнені. Ні партійні, ні релігійні переконання не є перешкодою, яка спинялаб участь якоїнебудь орґанізації чи особи в конґресі.

Не маючи в представниках установ людей партійних, тільки українців з демократичною та українсько- самостійницькою ідеольоґією, виминається партійну гризню та розбрат поміж американськими українцями. На конґресі ми матимемо тільки українців американських і нікого більше.

В додатку ця форма орґанізації конґресу має ту добру прикмету, що вона виловлює споміж американських українців творчий елемент, бо беручи участь в конґресі дана установа чи особа ясно зазначує, що вона заінтересована в спільній справі американських українців та в їх праці для українського народу.

Такий спосіб орґанізації конґресу найшов вже симпатичний відгомін серед американських українців, бо тим способом удалося щасливо виминути партійних та релігійних непорозумінь.

Ставлячи оце перед очі американських українців кличеться всіх на Третий Конґрес Американських Українців до Вашинґтону на 31. травня та 1. червня. До українсько-американських орґанізацій, по всіх осередках, де живуть українські кольонії, розіслано потрібні аплікації в числі кільканацять соток. Сподіємося, що немає українсько-американської установи, що визнає право українського народу на власну державу, щоби такої аплікації не дістала. Сотні вже є зголошених, дальші сотні запрошує Конґресовий Комітет та прохає всіх в імя солідарности національної та в імя поваги історичної хвилини до участи в конґресі. В кого немає через припадок такої аплікації, може її дістати в секретаря Комітету. Його адреса: Mr. Bohdan Katamay, 817 North Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

Американські українці та українки! Приїзджайте масово до Вашинґтону на свій конґрес, на Третий Конґрес Американських Українців.

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

33)

Я ніколи не забуду її пристрасно-боліючого шепоту, бо німці стояли недалеко, який наче видобувався з самих нетрів її такої невеличкої, а такої міцної й гордої істоти:

— Пане, їхня мрія — це наша смерть!...

Яка-ж ти йсправді таємнича й незглибимо міцна, земле українська, що таких доньок родиш!

А далі, здушуючи гнів і сльози водночас, намагаючись все розказати, що її так мучило й боліло, голосом дещо тремтячим, з якого наче подихом полумя запашіло на мене любовю українки до свого роду, вона мов би сповідалася перед Батьківщиною:

— Ой, ні!... Вони з мене яничара не зроблять!... Я їх ненавиджу більше, як усі потвори світу! Я є українка, пане, я не зраджу свого народу. Я їм не дам і краплини своєї крови, бо цеб значило продати себе нелюдам, оддати свою кров вампірам. Ох! Як би я хотіла, щоб уся їхня кров проллялась, щоб їх винищено до останнього, щоб святу нашу землю охоронити від найгіршого лиха, яке зазнав наш нарід... Я все чую, я все розумію, це й є моє найбільше нещастя... Пане, тут виховують катів на наш нарід! Як би ви послухали, чого їх навчають, вам би кров зледеніла. Це не робота мене мучить, ні, я готова на всяку жертву, на всяку роботу, але для людей, для людського, не для звірюк. Мене нівечать моральні страждання.... Пане, візьміть мене відси, бо я загину...

Отаке вона писала й в своїх листах до мене, ця відважна українська дівчина. Сьогодня я дорого заплатив би за ті листи; на жаль, я мусів їх нищити, щоб її рятувати. Бо як би німці її листи прочитали, тяжко її покаралиб. Що цих листів німці не зловили, то тільки чудом, бо якраз у той час вони надзвичайно загострили контролю над чужинецькими представниками при „Німецькому Фронті Праці" та вже відкрито шпиґували за моєю перепискою з українськими робітниками. Ні мої перестороги, щоб не писала до мене таких листів, ні прохання, щоб зберігала ці скарги до побачення зі мною, бо це тільки надавалось для особистої розмови — нічого не помагало. Вона буквально в кожному листі до мене виливала всю свою гарячу й щиру ненависть до німців та нагороджувала їх такими словами, що мені ставало моторошно за неї.

Я певний, що ця горда дівчина з радістю й повною свідомістю віддалаб своє життя, але це життя було варте кращої справи.

Я не знаю її, цієї чудової дівчини, ні історії її життя перед тим, ні після того, як це трапилось. Знаю лишень дещо з того, що вона в Німеччині переживала. Ось цей „маленький епізод" з її життя, один з тисяч і тисяч характерних епізодів, які переживали наші робітники й робітниці в Німеччині, я й хочу тут розказати.

На жаль, повний зміст докладу в її справі згинув в огні, як і всі папери обласної управи „Німецького Фронту Праці", коли канадійська армія підходила до Ольденбурґа, бо це в тих околицях ця подія відбувалась. Але я зберіг нотатки в цій справі, бо цікавіші події я іноді нотував для себе окремо, тільки мені зрозумілими знаками й числами.

У початках липня 1944 р. я одержав від д-ра Б., провідника „Української Державної Установи Звязку" при „Німецькому Фронті Праці" в Берліні, листа Стефанії Ц. до нього та припис для мене — зробити належне, розслідивши справу на місці.

В листі до д-ра Б. вона скаржилась на погане обходження з нею, побиття, намагання німецьких старших понівечити її, моральні важкі переживання, тощо. Лист Стефанії Ц. був написаний відважно, сильно ворожий до її старших та в тоні глибокого обурення тим, що їй доводилось переживати в Німеччині, про яку вона чула, як про культурну країну.

Дня 13. липня поїхав я до містечка Меле, недалеко Оснабрюка та зголосивши свій приїзд у повітовій управі „Німецького Фронту Праці", я вислухав, як це мені приписувалося, спочатку її старших, начальника „Ґебітсфюрершуле" (не знаю, як це й перекласти на нашу мову, думаю, що це буде щось на зразок „Школи для підготовки начальників областей", або провідників у певних галузях вищої адміністрації) та завідувача харчовими справами школи, безпосереднього начальника Стефанії Ц.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ЛЕМКІВЩИНА, ЯК ПУСТИНЯ.

Два листи до громг Дмитра Капітули від родини. Перший зі Святкової Великої, з 25-го грудня 1945, звучить:

Дорогі Вуйку! Я Ваш сестрінець Петро Ґрацон, даю Вам відповідь на Ваше письмо. В першій мірі складаю Вам найщирішу подяку за Ваш лист, котрий ми отримали 23. грудня ц. р. Вуйку! наше село ціле, виїхали люди всі. Один Нестеряк зістав і зістали мої мама, але не в Святковій, тільки в Скальнику при їх дочці — або при моїй сестрі. Я лист до Андрея відібрав, бо Андрей виїхав. Так дорогі Вуйку я був в Ґерманії 4½ року, а тепер вернувся і застав майже руїни. Село не випалене, але ґерманці забрали людям ввесь хліб і люди не мали що дальше робити — мусіли виїздити. Люди потерпіли страшно від німців — накінець з відступом, людей евакували в глибину Ґерманії. По освободженню народу — люди верталися на свої місця і заставали лиш стіни хат, старших людей багато померло. Мій батько так само помер. Мама ще потроха тримаються, алеж марно.

Так, дорогі Вуйку, по военнім знищенню люди решту самі донищили, а тепер завертають. Андрій плаче (в Советах) за своїм полем Рівнями, але як йому помочи? Всі жаліють за Колянином. (Це одна гора в селі так називається). Люди приходять до Святкови з поворотом. Дальше военний час нас допровадив до нічого. Не маємо ні корови ні крілика, ні воза, ні мотуза — всьо пішло за ґерманцями.

І пощо вертати має Андрей? (Андрей це син мойого бл. п. брата Івана, котрий наложив головою на Сибірі в першу світову війну). А так що одиниці вертають назад. По інших селах потроха людей зістало, але з бігом весни не залишать певно нікого. Коли я вернув із Ґерманії, в Святковій поправив свою хату і жию зі старою мамою. Не було сіяно нічо, бо в весну виїзджали, — якось живем. Скучно, сумно як на пустині: на ціле село — один старий Дзямба і я з мамою; споглядаємо по пустих горах. Алеж мусить чоловік рахувати і зчасом і погодитися з долею. Позатим невідомо, де і куди завернуть чоловіка.

Вуйку! Я Вас прошу сердечно, чи за Вашими трудами можна би дістатися до Вас?

З тим закінчаю свойого листа і прошу Вас о прудкий відпис, долучаю свою світлину до листа із 25 роками життя...

Другий лист з 1. січня 1946:

Дорогий Дмитре Капітула! Поздоровляю Вас з родиною, довідайтеся за своє рідне село, Святкову Велику. Хочете знати, хто пережив війну, а хто ні? Війну пережили всі люди, дуже тяжко було переживати цю війну, бо ця війна то не війна, яка була в 1914 році. Людей вивезено майже всіх до Ґерманії на роботу, а решта людей, що остали як прийшов близько фронт, то виваkували всіх людей зі села. Як фронт перейшов, то люди знов вернулися до села, однак село було знищене.

Довідуєтеся хто есть в селі війтом, і хто учителем і хто священиком? Так само довідуєтеся, чи стара церква ще стоїть? Коли перейшов фронт через наше село, то було говорено, що будуть переселювати людей до Советського Союзу. Коли люди це почули, були завдоволені і ходили, старалися самі, щоби їх переселювати в Советський Союз.

Люди охочо виїхали до Советського Союзу, в Ясельськім повіті малощо остало українців, а з Горлицького повіту мало людей виїхало до Советського Союзу.

З Святкової Великої люди всі виїхали до Советського Союзу, тільки остало 4 родини. Ваша сестра Юлія Ґрацон остала і тоті хлопці і дівчата, що вертаються назад з Ґерманії. Польський уряд їм каже женитися і займати господарку, бо за родичами до Советів ніхто не хоче їхати. Родичі пишуть звідтам, щоби їх діти не йшли за ними, бо вони страшно жаліють за Лемківщиною і за тими зеленими верхами. Багато людей з Советського Союзу пише, щоби ми їм руки подавали; багато вертається назад з того доброго краю, бо на Лемківщині мав поле і хату, а там немає ніщо і теперки пишуть, що співають так, як співали на ріках вавильонських жиди.

Теперки Вам доношу скільки остало людей по селах: Святкова Мала має 16 родин, Котан 20 родин, Кремпна 60, і священик остав. Жидівське 10 родин, Ожинна 17, Граб 50, Вишоватка 10, Ростайни 15, і на кождім селі есть ця молодь, що вернулася з Ґерманії. Вони не їдуть до Советів зо своїми родинами, а ще багато люда есть, що ще не вернулися з Ґерманії.

Наша стара церква стоїть, як стояла, церковні річи з церкви забрали люди з рускими до Советського Союзу, то нема жадних церковних річей. Священика привозимо з Кремпної, як також і з Бортного.

Мій тато був в Америці і по першій світовій війні вернувся до краю. Покупив до церкви хоругви за 30 долярів, ризи за 40, чашу за 20 і дзвін за 30 долярів. Дзвін забрали ґерманці, а ті решта річей забрали люди разом з рускими до Советів .Ми би вас просили, щоби Ви нас спомогли і вислали старі ризи і стару чашу, бо там так само є церкви католицькі.

Наше поводженя розмаїте, Ґерманця будемо памятати дуже довго. Тут війська є польські і рускі. На тім кінчу. Як той лист дістанете, то нам одпиште. — Іван Ксенич, Святкова Мала, П. Кремпна, повіт Ясло, Польска.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У. Н. СОЮЗ — І ЙОГО КОНВЕНЦІЯ.

Як закінчилася 21-ша Конвенція У. Н. Союзу і мене, як одного з її учасників, запитав один з делеґатів-американців про враження з Конвенції, то мені було приємно відповісти, що я вдоволений з того, що бачив і чув. Такі почування маю і сьогодня, коли вже минуло кільканацять днів по Конвенції, а я вже в Канаді.

Це перший раз в мойому житті я мав нагоду перебути 6 днів спільно з великим числом українців - американців. Також перший раз я міг бути на Конвенції У. Н. Союзу і брати в ній участь як один з делеґатів. А було завсіди моїм бажанням пізнати ближче братів-американців на такому зборі, де булиб заступлені українці з різних місцевостей та різного віку, різної освіти і різного стану соціяльного. Саме Конвенція Українського Народного Союзу давала мені нагоду здійснити повищі бажання. І я вдячний членам Винипеґського відділу У. Н. Союзу, що вибрали мене своїм делеґатом на 21-шу Конвенцію. Теж вдячний я головному урядови У. Н. Союзу, що назначив мене до статутової комісії, бо таким чином я перебув один тиждень в гарнім домі (але в непідходящій околиці!) У. Н. Союзу в Джерзі Сити в товаристві симпатичних членів статутової комісії та мав нагоду ближче приглянутись праці в самому осередку Союзу і „Свободи".

Стріча з працівниками в У. Н. Союзі й в „Свободі" взірцево уладжені канцелярії і праця поодиноких департаментів, викликали в мене перше, дуже відрадне враження. Я бачив у практиці, як українська народна установа дає вдоволяючу працю більшій кількости українців, в тому в великому числі — молоді. Думаючи про успіхи цієї фінансово і чисельно найсильнішої, народньої, української установи в сучасній порі, мимоходом мусів пригадати собі, що ці установи є наслідком 52-літньої праці українців на північнім американськім континенті. Взяло понад півстоліття впертої, плянової і солідної праці, щоб сьогодня У. Н. Союз міг похвалитися 46,000 членами та майном з 8½ міліона долярів. Мої запити в справах Союзу та його діяльности багато мене навчили. Вони помогли мені достаточно познайомитися з широкою діяльністю Союзу. Приятельське, отверте відношення та вичерпні відповіди на питання дали мені змогу не лише виконати мої обовязки як одного з членів статутової комісії, але і ввійти в подробиці праці цієї установи, якій довірено міліони народного гроша, а крім цього ще й деякі ділянки громадської діяльности.

З таким враженням я прибув на Конвенцію до Питсбурґу. Там знайшовся я серед кілька соток делеґатів, які прибули з 20 стейтів Америки та серед кільканацять делеґатів з Канади. Робітники, фармери, священьство, професіоналісти, старші і молодь, уродженці українських степів, рівнин і гір та уродженці американської землі — ось що представляла та велика маса людей, яка знайшлася на 17-тій підлозі Пен-Готелю. Першого дня не було кінця — привітам. Однак ще довго до 9-тої години зранку велика саля нарад почала заповнюватися. Вона була удекорована по мистецьки.

На плятформі прапори Америки й України. В середині над плятформою прапор з числами — в горі 147, а під сподом 5009. Число „147" — це число Союзовців, які впали в рядах американських армій в Европі, Африці, Азії, на островах далекого Сходу, та Ніпону. Це 147 українських юнаків, які віддали своє молоде життя за свободу Америки і за волю інших народів, в тому і українського. Число „5,009" це число Союзовців, які боролися в рядах американської армії в часі II-гої війни. Не лише Конвенція віддала честь поляглим воякам, але вона також одобрила рішення Головного Уряду Союзу, а саме, щоб всім спадкоємцям поляглих у війні вояків виплатити повну суму обеспечення, хоч до цього орґанізація не була зобовязана.

Почалися наради, які продовжалися 6 повних днів. Перебіг їх був нормальний та вдоволяючий. Підчеркую це тому, що до конвенції я мав нагоду нераз почути завваги, що такі і тим подібні українські конвенції в Америці відбуваються дуже бурхливо. Та цього я не бачив в Питсбурґу. Як не брати під увагу „приняття", яке справили делеґати тим кільком, що були за піддержку московського окупанта на Українських Землях, то наради були ділові, поважні й спокійні.

Мені було цікавим довідатися, як багато молоді, уроженців Америки, є делеґатами. Отже було понад 60 делеґатів, якими були молоді особи, які походять з різних стейтів Америки та Канади. В часі конвенції я мав нагоду багатьох з них пізнати, а найбільше на тому вечері, коли то кромі молоді — делеґатів також прибула на вечірку молодь-гості з поодиноких стейтів, як і з Пітсбурґа і околиці. Ця молодь переводила вечірку серед майже безперервних співів українських пісень. Я бачив яку сотню молодих хлопців і дівчат та молодих мужчин і жінок. В них пробивалася радість, що знайшлися разом як люди однгоо походження, а обєднувала їх в одну гармонійну цілість — в першій мірі українська пісня. І хоча деякі з них і не знали слів пісні, а також з частенька і мельодії, то проте і вони старалися наслідувати свого сусіда чи сусідку і так були співучасниками теплого настрою.

В часі нарад часто можна було завважити молодих людей, які забирали голос в дискусії. Деякі з них були членами комісій і забирали голос з плятформи, говорячи поправно українською мовою. Деякі знова, хоча і тяжко їм приходилося говорити українською мовою, то висказувалися так, що не справляло ніякої трудности їх розуміти. Молодь зістала теж вибрана більшим числом до Головного Уряду, що є теж дуже відрадним явищем.

Активна участь молоді в конвенції, вибір молодих сил до Головного Уряду, рішення Конвенції притягнули якнайбільше молодечих сил до орґанізаційної діяльности відділів і Союзу та вкінці зріст молодечого департаменту на 25% всього членства — вказує на пляновість праці і на здоровий розвій цієї української установи.

На делеґатів ділало теж і збільшення маєтку за останнє пятиріччя до 8½ міліонів долярів та збільшення членів на 7,500 осіб. На рекорд також треба вписати, що всі гроші зібрані Союзом в Канаді остали в Канаді. До Злучених Держав не взято ні цента. Союз закупив теж на великі суми военних бондів в стейтах і Канаді. Ось такими рішеннями Головного Уряду доказано, що У. Н. Союз веде розумну господарку і що в Канаді він заслуговує на повну піддержку.

Кромі праці, стисло звязаної з діловими та фінансовими ділянками, згадувано на конвенції й за іншу діяльність. Союзу. Бо Союз може похвалитися ще й тим, що виконав також дуже поважну працю в освідомленні українського громадянства через видавання цінних книжок про Україну в англійській мові. Знов речником ідеалів Союзу була „Свобода", якій доля рішила стати одиноким українським щоденником на цілім американськім континенті.

До успіхів конвенції належить зачислити також вечірку — сходини военних ветеранів Американської, Канадійської і Української армій. На тих сходинах були заступлені всі роди зброї з першої як і другої війни, як мужчин так і дівчата. На тому зборі запали важні постанови поширення чартерованої Українсько-Американської Ветеранської Орґанізації.

На конвенції обговорено теж працю Українсько-Американського Допомогового Комітету, якого головою є д-р В. Ґалан, котрий зясував успіхи праці цього Коімтету. Конвенція приділила для цілей гого Комітету $7,000.00.

Не можна обминути ще одної важної події, яка мала місце на Конвенції, а саме офіціяльного представництва та привіту від братської допомогової орґанізації наших братів з Закарпаття „Соединенія". О скільки не милюся, то такий привіт від тих братів був перший раз зложений на цій 21-ій Конвенції від часу заіснування „Соединенія", а саме від 1892 року.

На закінчення хочу підкреслити, що брати українці в Америці дуже прихильно поставилися до своїх братів з Канади. Цю свою прихильність вони доказали в часі різних голосувань. Кандидат на секретаря Конвенції (п. В. Гірняк), кандидат до виборчої Комісії (д-р І. Василенка) та в кінці двох кандидатів до Головного Уряду (В. Гірняк і П. Дуда) з Канади дістали найбільше голосів зі всіх кандидатів і зістали вибрані на ті уряди. Члени Союзу в Канаді є вдячні братам Союзовцям в Америці за ту їхню щирість і належить сподіватися, що ту вдячність вони виявлять ще й в інший спосіб упродовж 4-ох років, які є перед нами.

Ближче познакомлення на таких і тим подібних Конвенціях чи зїздах принесе нам обопільно користь. Бо пізнавши себе ближче обєднаємося суцільніше і спільними силами зможемо помогти не одній добрій справі.

Інж. В. Коссар,
Винипеґ Ман., делеґат на XXI Конвенцію У. Н. Союзу.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

CAN THE SURGEON HELP HIGH BLOOD PRESSURE?

THE treatment of high blood pressure is still mostly a matter of medicines, diet, and general hygiene. You may have heard stories about wonderful operations which are being performed for high blood pressure and think that perhaps your doctor is being too cautious in not recommending surgery. The answer is that on some occasions and in certain types of cases an operation can be performed; and that in those selected cases, results seem to be good. How is it possible for a surgical operation to reduce blood pressure? There is a long nerve trunk running along the back which sends out branches to the arteries. When arteries become a little smaller in diameter (whatever the reason) the heart has to work harder to push the blood through the smaller-bore of the vessels, and in this way blood pressure goes up. The impulses which reach the artery and cause it to contract, flow along branches of this nerve trunk. The surgeon by cutting this nerve trunk, interrupts those impulses, thus permitting the artery to dilate and easing the burden on the heart. That is the theory of the operation. In practice, however, it is not so simple. The operation requires an unusually skilled surgeon. The changes that are produced are permanent and the arteries will not contract so readily after the operation even when it is desirable for them to do so. Another difficulty is that sometimes the person with high blood pressure is not the best kind of risk for a major surgical operation. Most patients can keep their blood pressure under control by following the doctor's advice as to diet, rest and medicine. Hence, good medical judgment dictates that simpler methods be used first. When these fail to bring relief, modern medicine has still this one more weapon up its sleeve: the surgical operation. Best judge of the wisdom of such a procedure is of course the family doctor, the one man who knows best, the whole patient.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання ґазети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати тільки готівку тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український Продукційний Відділ Американського Червоного Хреста в Ню Йорку, Н. Й.

Знимку нашого Відділу, яку даємо до української преси не для якоїсь дешевої хвальби, але для доброго прикладу українському жіноцтву в кожній українській громаді, де на нашу думку повинен би бути Український Відділ Американського Червоного Хреста, цеї найбільшої в світі гуманітарної установи. Навіть в самім місті Ню Йорку такий Відділ міг би бути вдесятеро більший, колиб лише наша жінка хотіла „вийти з хати між людей".

Сидять з ліва на право: І. Скодзінська, рек. секр., М. Ґрабовська, фін. секр., М. Мельник, місто-предс., К. Джорджія, предс., А. Ожеховська, місто-предс., Р. Фаліоса, кас., Г. Князкий і Р. Коваль. — Другий ряд: Н. Чапко, Т. Загоруйко, К. Коблет, А. Якимів, Ф. Стрілець, А. Боднарук і А. Пилипюк. — Третий ряд: В. Демидас, З. Лакуста, Гануля і А. Віщук. — Четвертий ряд: М. Пшик, К. Олійник, А. Антони (американка), З. Павлюк, П. Шимкович, М. Риґель і Д. Гофман.

В місяці червні б. р., відбудеться в місті Філядельфії перша по закінченню війни Краєва Конвенція А. Ч. Хреста. Тисячі делеґацій з Америки, Канади та інших країв візьмуть участь в тій Конвенції. Більше як певно, що будуть там відповідно зарепрезентовані теж і Відділи Амер. Чер. Хреста різних етнічних груп в Америці. А як представимо себе ми, американці українського походження, що начисляємо біля міліона громадян нашого роду? Скільки буде нас на тім великім зібранню міжнародного жіноцтва?! Чи лише буде там ті дві делеґатки з нашого нюйорського Відділу, яких „офіційально" запрошено на цю Конвенцію, чи може буде нас більше? Якщо так, то вартаб нам якось скомунікуватись та порозумітись. Бо хто знає, може якраз на тій Конвенції буде порушена справа гуманітарної помочі тим нещасним людям, що остануть поза межами своїх країв на скитальщині, між якими певно, не буде бракувати й наших земляків.

Очевидно, що делеґати Українського Відділу з Ню Йорку будуть приготовані впімнутись за поміччю для українських скитальців на тій Конвенції, як ця справа буде на порядку нарад. Без сумніву, що голос наших делеґатох не був би „голосом вопіючих в пустині", колиб поперто цю справу не двома, а бодай сотнею представниць Українських Відділів Амер. Чер. Хреста. А яка ваша думка, дорогі наші сестри українки в Америці?

Є це так би сказати та одна важна справа, задля якої українське жіноцтво повинноб в себе на місцях гуртуватись у Відділи Амер. Чер. Хреста. А другою, теж важною справою, є це, що в таких Відділах є нагода для наших жінок багато дечого доброго научитись від американських жінок не тільки в праці на загально гуманітарнім ґрунті, але також в ділянці домашньо - родинного життя. Та найважніше те, що є нагода познакомити американських жінок з теперішнім положенням українського народу в Европі, а зокрема з незавидною долею наших земляків на скитальщині, про що персонал цеї великої гуманітарної установи мало знає дійсної правди.

Відзначення працівників Ам. Червоного Хреста.

Після закінчення другої світової війни наділила Головна Кватира Ам. Чер. Хреста у Вашингтоні заслужених працею відзначеннями. І це тих жінок, що впродовж воєнної хуртовини посвячували вільні хвилини свого часу на продуктивну працю для нашого вояцтва, як на боєвих фронтах, так і по різних шпиталях за морем і тут в краю. Відзначення ці є щось в роді „грамоти" („сертифікат"), з власноручними підписами президента Трумана й голови Амер. Чер. Хреста Ц. В. Честера. Розуміється, що на такі відзначення заслужили собі також членкині й нашого Відділу.

Пишуча ці рядки роздала як предсідниця згадані відзначення стім членкиням на влажденім в тій цілі товариськім вечерку, що відбувся 23-го березня б. р. у власнім льокалі п. ч. 423 Іст 9-та вул. в Ню Йорку при участи запрошених гостей. І власне при тій нагоді зроблено цю нашу знимку. Годиться згадати, що в часі товариської розривки на заклик підписаної членкині нашого Відділу зложили для Амер. Чер. Хреста жертву в сумі 58 дол. Це робить загальну суму за перший квартальник цього року поверх 150 дол. А на заклик гостя гром. М. Малетича зложили присутні на поміч нашим скитальцям 27 дол., які вислано до З. У. Д. Комітету в Філядельфії, та 20 дол. для Українського Чер. Хреста в Франції, які вислано на руки представника С. Пащенка, й 10 дол. на покриття коштів цього вечерка.

По $5 зложили громадяни: М. Малетич, Лакуста, Баруш Джорджія, пані Гофман і Н. Н.; по $2: Князький, Стрілець, Шимкович, Демидас, Скодзінська; по $1: Коблет, Пшик, Павлюк, Коваль, Гануля, Якимів, Мельник, Загоруйко, Риґель, Віщук, Ґрабовська, Фаліоса, Боднарчук, М. Мачишин, Р. Фенчинський. Решта дрібними. Разом $57.

Всім жертводавцям щире спасибіг.

Годиться згадати ще й про те, що кромі згаданих жертв на тім вечерку зложились членкині нашого Відділу на маленьку сценку з Українського Великодня, яку знято на фільму та при нагоді можна буде її побачити в нашій домівці. Відчинено там кожного вівтірка і четверга цілий день. Запрошуємо наше жіноцтво з Ню Йорку вступати громадно в члени Укр. Продукційного Відділу Американського Чер. Хреста. Адреса 423 Іст 9-та вул. в Ню Йорку.

К. Джорджія, предс.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА Г.

69. Косик Катерину тітку в Ню Йорку, шукає Бодак Іван.
73. Мелех Михайла вуйка в Філядельфії, шукає Туршиняк Іван.
74. Стецько Антона кузина в Ню Йорку, шукає Стецький Петро.
75. Понятишин Івана вуйка в Ню Йорку, шукає Понятишин Іван.
77. Фік Стефана в Нюарку, шукає Качор Володимир.
78. Гризай Петра брата в Шікаго, шукає Михальцевич Іван.
79. Кобиляр Івана братанича в Геркімер, шукає Колодій Франц.
80. Григорович Анну сестру в Нюарку, шукає Копаниця Магдалина.
81. Рубінський Івана кузина в Вашингтоні, шукає Шипулин Павло.
82. Матясик Дмитра брата в Брукліні, шукає Матясек Петро.
83. Ленко Марію (Топорович) сестру в Портчестер, шукає Топорович Михайло.
84. Федорка Фреда вуйка в Філядельфії, шукає Леско Теодор.
85. Лупус Федя вуйка в Філядельфії, шукає Леско Теодор.
86. Федірко Федя вуйка в Філядельфії, шукає Леско Теодор.
87. Андрущак Юрка вуйка в Ню Йорку, шукає Андріяшин Теодор.
88. Рибій Марію тітку в Ню Йорку, шукає Закалик Микола.
89. Гебеш Джова брата в Клівленд, шукає Гебеш Стефан.
92. Марзинський Федора вуйка, шукає Берній Стефан.
93. Орач Анастазію сестру в Бестон, шукає Орач Гнат.
94. Сталецький Антона вуйка в Ню Йорку, шукає Ткачук Іван.
96. Старицький Антона вуйка в Ню Йорку, шукає Середюк Богдан.
97. Ременюк Йосифа брата в Шікаго, шукає Ременюк Михаймо.
98. Ленард Ігнатія брата в Шікаго, шукає Ременюк Михайло.
99. Запоточний Івана вуйка в Ню Йорку, шукає Буняк Мирослав.
100. Запоточний Марію (Буняк) тітку в Ню Йорку, шукає Буняк Мирослав.
101. Кулиняк Марію (Мельник) сестру в Ню Йорку, шукає Кулиняк Петро.
194. Фетко Пацилийка в Ст. Луіс, шукає Островський Матвій.
106. Яцевич Михайла вуйка в Бостон. Шукає Яцевич Алексіс.
107. Яцевич Біянку тітку в Бостон, шукає Яцевич Алексіс.
108. Яцевич Майка вуйка в Бостон, шукає Яцевич, Алексіс.
109. Яцевич Ґраціяна вуйка в Бостон, шукає Яцевич Алексіс.
111. Баран Василя кузина в Ню Йорку, шукає Домбчевський Іларіон.
112. Бияр Дмитра вуйка в Дітройт, шукає Гайда Михайло.
115. Сидорак Лену тітку в Шікаго, шукає Мізерний Іван.
116. Михайлів-Яковлева Александру кузину в Ню Йорку, шукає Камало Валентин.
117. Тимофієв Михайла брата в Ню Йорку, шукає Лукяненко Антін.
119. Вітковський Петра кузина в Бруклин, шукає Ґерула Іван.
120. Чудик Юзка вуйка в Ню Йорку, шукає Чудик Юзко.
121. Ждан Федора брата в Ню Йорку, шукає Ждан Петро.
122. Менцінський Теодора брата в Шікаго, шукає Гарасимович Лукія.
123. Матясек Дмитра брата в Брукліні, шукає Матясек Петро.
124. Упезик Івана вуйка в Ню Йорку, шукає Наконечний Михайло.
125. Корикора Івана брата в Ню Йорку, шукає Клиновський Стефан.
126. Піхурська Юлію тітку в Шікаго, шукає Горобійовська Катря.
127. Мартинюк Миколу в Філядельфії, шукає Горобійовський Осип.
128. Дармограй Івана в Ню Йорку, шукає Фармограй Стефан.
129. Стайнер Михайла вуйка в Сан Пол, шукає Стайнер Іван.
130. Сеник Михайла кузина в Шікаго, шукає Витанович Ілля.
132. Бадяк Григорія кузина в Ню Йорку, шукає Гуменюк Петро.
133. Костирка Юліяна вуйка в Бруклин, шукає Костирка Розалія.
134. Костирка Константина вуйка в Бруклин, шукає Костирка Розалія.
136. Котович Олександра шваґра в Ню Йорку, шукає Ващук Олександер.
137. Лавриковський Алберта кузина в Ню Йорку, шукає Уманців Ірена (Гученко).

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 24. квітня 1946 року помер

МИКОЛА ДАЦКО,

довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 67 У. Н. Союзу в Ансонії Конн.

Покійний родився в селі Острів, пов. Тернопіль, Україна. Вступив до У. Н. Союзу в 1918 році. Полишив у смутку жену Анну і три дочки: Марія Зборівська, Йосифина Патрик в Монтреал, Канада і Вікторія Дацько в Ансонії; два сини: Олекса в Україні, Теодор в Ансонії; третій син Михайло погиб [illegible] в Нормандії 6. червня 1944 р.

Похорон відбувся 27. квітня в гр.-кат. церкві св. Петра й Павла в Ансонії, Конн. — В. Й. П.!

І. Пиріг, секр.

Дня 18. квітня 1946 року помер у 64. році життя

МИКОЛА ГРАБЕНЮК,

довголітний член відділу 292 У. Н. Союзу в Дітройт, Міш.

До відділу І У. Н. Союзу вступив у 1916 році. Походив з села Черемхів, пов. Коломия, Західна Україна. Полишив у смутку жену Анну і дві подружені дочки. Дуже любив читати „Свободу" і зі „Свободою" в руках помер. — В. Й. П.!

П. Кізел, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, котрі мали відбутись 4. травня, перенесено з важних причин на пятницю, 8. травня, в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі, 216 Ґренд ул. Просимо членів прийти, бо є багато справ до полагодження. — М. Кіт, секр.

ПОШУКУЮТЬ

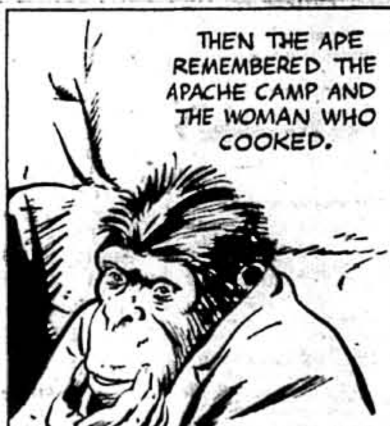
Пошукують **ФЕДАНА ІВАНА,** що походить зо села Лашки, Ярославського повіту. Лист від рідних на скитальщині в мене. Зголоситися на адресу:

MYRON SITNYCKY
589 FLUSHING, AVENUE,
BROOKLYN, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1372. Голод.

Та, коли Джако давав дитині кокосові горіхи й ягоди, Петрусь їв їх дуже мало. Тоді малпа зрозуміла, що мусить постаратися за варену страву.

Так малпа пригадала собі на табор апашів і на жінку, яка вміла варити.

Полишивши дитину в печері сильно забарикадовану, Джако пустився назад до табору апашів, щоб схопити жінку.

Тимчасом Тарзан запопадливо шукав за страченим слідом.